

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΑΡΜΑΝΔΟΥ ΝΤΕΛΑΜ

ΤΟ ΣΑΒΑΝΟ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΣΟΥΚΑΛ

μάριμα Σουκάλ ψυχομαχούσε, ξαλωμένος στο κρεβάτι του, ανάμεσα σε τσουβάλια γεμάτα στάρι και χοιρομέρια και πλεξίδες κρεμμυδιών, κρεμασμένες πάνω απ' το κεφάλι του.

Είχε κρωολογήσει, επιστρέφοντας απ' την πανηγύρη του διαπλανού χοιριού, όπου πήγε να πουλήσει δυό αγελάδες. 'Η αλήθεια τώρα είναι, ότι παρ' όλα τα ογδόντα χρονιά του, θα μπορούσε να προλάβει τὸ κακό, γιατί είχε γερό κόκαλο. 'Επρεπε όμως να καλέσει άμέσως ένα γιατρό να τον περιποιηθῆ και να του όρσει ένα φάρμακο. 'Αλλ' ο μάριμα Σουκάλ ήταν φιλάργυρος. Μήπως δεν είχε άρήσει και τῆ γυναίκα του, πριν από πενήντα τόσα χρόνια, να πεθάνη σά σκαλί, γιατί δεν πήγαινε ἡ καρδιά του να πληρώσει ένα γιατρό ;...

Κι' έτσι, ο μάριμα Σουκάλ είχε πάρει τὴν απόφαση να πεθάνη... έντελως άνεξόδα, χωρίς να δώσει δεκάρα ούτε σε γιατρούς, ούτε και σε γιατρικά...

Όστόσο, ήταν πλούσιος. Οί γείτονες —που ἦσαν καλά πληροφωρημένοι, όπως όλοι οί γείτονες σῆ χωριά— ξέγαν πως ο Σουκάλ είχε, εκτός από τὰ χοιράκια του, κι' ένα κοιπόδεμα, κρεμμένο στο στρώμα του...

'Η κόρη του κι' ο γαμπρός του παράστηκαν πάλι στὸν έτοιμοθάνατο ως τὶς τελευταίες του στιγμές.

'Η κόρη του, ἡ Εύτυχία, ήταν μιὰ γυναίκα ψηλόσωμη, αδύνατη, κοκαλιάρια σχεδόν, με σκληρή και αἰτασιοληρή έκφραση στο βλέμμα. 'Ο γαμπρός του, ένας κοντός άνθρακώδης, φαλακρός, με σδυμένα χαρακτηριστικά. Στο χοιριό ήταν γνωστός με τ' όνομα εὐ άντρας τῆς Εύτυχίας, γιατί δεν είχε δικῆ του θέληση, πρωτοβουλία, άτομικότητα.

Κι' οί δυό στεκότανε τώρα μπρος στο κρεβάτι του έτοιμοθάνατου. Ούτε ένα δάκρυ δεν φαινόταν σῆ μάτια τους. 'Ο γέρος είχε ζήσει τῆ ζωή του, Μαζάρι να φτάσουν κι' αυτοί σῆ χρόνια του!

— Δὲν αντανάει πειά ! ψιθύρισε ξαφνικά ο άντρας τῆς Εύτυχίας.

'Η Εύτυχία τὸν έκανε ένα νόημα. 'Εκείνος κατάλαβε. Πῆρε τὸ λαδολύχναιο απ' τὸ ράφι και τῶφερε κοντά στο πρόσωπο του γέρου.

— Καλά λές ! ψιθύρισε ἡ Εύτυχία.

Κι' αφού σταυροκοπήθηκε, άνέβασε τὸ σεντόνι πάνω απ' τὸ κεφάλι του νεκρού.

***

Τὸ άντρογόνο έμεινε λίγες στιγμές άμυλο.

Μά όταν σήκωσαν τὸ κεφάλι τους και συναντήθηκαν τὰ βλέμματά τους, συννενοήθηκαν άμέσως, χωρίς να βγάλουν λέξι απ' τὸ στόμα τους.

Κι' άρχισαν τότε, σιωπηλοί πάντα, να ψάχνουν μαζί, με νευρικές χειρονομίες, τὸ στρώμα του μακαρίτη, που τὸν μετακινούσαν δεξιά κι' αριστερά.

— Νά το ! εἶπε ξαφνικά ο άντρας τῆς Εύτυχίας, και τράβηξε μέσ' από τὸ στρώμα ένα σακκουλάκι, δεμένο σφιχτά κι' ένα πέτσινο κορδόνι.

'Ηταν τὸ κοιπόδεμα του γέρου.

'Η Εύτυχία άσπαξε ένα μαχαίρι και τρύπησε τὸ σακκουλάκι. 'Ενα σωρό χρυσά νομίσματα σκορπίστηκαν από μέσα σῆ χούφτα της.

— Θα εἶνε τοῖλ'άχριστον τέσσερες χιλιάδες φράγκα ! ψιθύρισε. Τὸν καίμενο τὸν πατέρα μου ! Πρέπει να τὸν κάνουμε καλή κηδεία ! Σῆρε να φωνάξεις τῆ Ροζαλία, τῆ σαβανώτρα !

'Ο άντρας τῆς Εύτυχίας έφυγε άμέσως, για να εκτελέσει τῆ διαταγή τῆς γυναίκας του.

***

— Ναι, εἶνε τοῖλ'άχριστον τέσσερες χιλιάδες φράγκα ! επανέλαβε ἡ Εύτυχία όταν έμεινε μόνη της, ζυγίζοντας με τὰ δυό της χέρια τὸ βάρος του σακκουλιού, μέσα στο όποιο ο φιλάργυρος πατέρας της είχε αποταμιώσει ένα—ένα τα χρυσά φράγκα.

'Αρχισε να μετράη ύστερα ένα—ένα τὰ νομίσματα σ' ένα μεγάλο και λυγδιασμένο τραπέζι. 'Αλλοῦ έβαλε τὰ κεντόφραγκα, άλλοῦ τὰ εικοσόφραγκα, άλλοῦ τὰ σκούδα.

'Εξαφνα άκουσε θόρυβο βημάτων.

'Ερριξε άμέσως τὰ χρυσά νομίσματα στο συρτάρι του τραπέζιου, τὸ έκλεισε, τὸ διλοκλείδωσε, έβαλε τὸ κλειδι σῆν τσέπη της κι' ύστερα βάλληκε να κλαίη και να δέρνεται για τὸν θάνατο του γέρου της.

'Ηταν καιρός ν' άρχισῆ να παίξη τὴν κωμωδία αὐτῆ τῆς λύπης, γιατί εκείνη τῆ στιγμή μπηκε μέσα ἡ Ροζαλία, ἡ σαβανώτρα.

'Η Ροζαλία κέρδιζε τὸ ψωμί της με τὸν ιδρώτα της. Σαβάνωνε τοὺς νεκρούς του χοιριού, τοὺς έκανε τὴν τελευταία τουαλέττα τους, με μεγάλη προσοχή, σάν να επρόκειτο να πάνε σε καμμιά γιορτή.

'Ο μισός που φορούσε, ήταν κατάστικος από καρφίτσες, με τις άποτες καρφίτσων τὰ σάβανα τὸν φτοχῶν νεκρῶν και τοὺς έκανε άσπρα δέματα, έτοιμα να μεταφερθοῦν σ' ένα τόπο που δὲν έχει γιορσιό.

'Η Εύτυχία σκρόθηκε, αφού σταυροκοπήθηκε και πάλι. 'Εκανε μερικά βήματα στο δωμάτιο κι' ύστερα κάθισε σῆν άκρη του τραπέζιου, πάνω άκριθῶς απ' τὸ συρτάρι όπου ήταν κλειδομένος ο θησαυρός. 'Εβγαλε κατόπιν απ' τὴν τσέπη τῆς φούστας της τὸ κλειδι του έρμαριου και τὸ έδωσε του άντρας της για να βγάλῆ μιὰ άλλαξιά του μακαρίτη.

'Η Ροζαλία, μαθημένη πειά από τέτοια, περιμενε άμυλητη, άπαθῆ κι' αδιάφορη, όπως ο θάνατος.

'Ο άντρας τῆς Εύτυχίας άνοιξε τὸ έρμαριό όπου έβαλε ο μακαρίτης τὰ ρούχα του. Στο πάνω ράφι ήταν τοποθετημένη προσεκτικά μιὰ ένδομιασία, που θα είχε να φορεθῆ πολὺν καιρό, γιατί ἡ τοκμιασία της ἦσαν βαθειά σημαδεμένες.

Αὐτῆ ήταν ἡ γαμπριότικη φορεσιά του μάριμα Σουκάλ. Τὸ εφασμά της ήταν έξαιρετικῆς ποιότητας. Διατηρούσε άκόμα τῆ λάμψη του. 'Ο Σουκάλ θα τὸ κατάλαβε, φαίνεται, και μόνος του πὸς τὸ κοστοῖομ εκείνο ἦταν πολὺ θρασιό, γιατί δὲν τόληψε να τὸ ξαναφορέση.

'Η Ροζαλία άπλωσε τὸ χέρι της να τὸ πάρη. Μά ἡ Εύτυχία τὴν πρόλαβε.

— Άσπαξε τῆ φορεσιά, τὴν κότταξε καλά και εἶπε :

— Εἶνε καινούργια άκόμα... Εἶνε άμαρτία να πάη χαμένη !

Και τὴν ξανάδωσε στὸν άντρα της. 'Εκείνος κατάλαβε κι' έβαλε και πάλι τὸ κοστοῖομ στο ράφι...

***

'Ο άντρας τῆς Εύτυχίας έβγαλε δυο-ρα απ' τὸ έρμαριό μερικά σεντόνια.

'Η Ροζαλία έτοιμάστηκε να τὰ πάρη, για να σαβανώσει τὸ νεκρό.

Μά ἡ Εύτυχία δὲν τὴν άφησε και πάλι.

— Μή, μή ! φώναξε. Τὰ σεντόνια αὐτὰ βαστοῦν άκόμα και μπορούμε να τὰ πουλήσουμε και να πάρουμε κάτι...

— Δὲν έχει πειά τίποτ' άλλο στο έρμαριό ! εἶπε ο άντρας της.

— Για κῆτταξε καλύτερα, τὸν πρόσταξε ἡ Εύτυχία.

'Ο άντρας της τράβηξε τότε απ' τὸ βάθος του έρμαριου μιὰ μικρὴ μπουζα, που φορούσε ο μακαρίτης τὴν ἡμέρα που κρωολογήσε.

— Μπῆ ! ἡ μπουζα αὐτῆ εἶνε, βλέτω, πιό καινούργια απ' τῆ δικῆ μου ! ψιθύρισε.

'Η Ροζαλία του έρριξε ένα βλέμμα κατάπληκτο, ώργισμένο και τρομαγμένο συγχρόνως.

— Δὲν τὴν κρατάς, του εἶπε, να τῆ φοράς όταν θα πηγαίνεις σῆ πανηγύρια ;

— Ναι, καλά λέει ἡ Ροζαλία ! εἶπε ἡ Εύτυχία... Βάλε τῆ μπουζα αὐτῆ κατά μέρος...

Μά τὴν ίδια στιγμή, ἡ Εύτυχία κι' ο άντρας της, εἶδαν τῆ Ροζαλία να τραβάη κατά τὴν πόρτα και να φεύγη, χωρίς να τοὺς χαιρετήσει. Που πήγαινε ἡ γιορῆ σαβανώτρα; Γύρισε σπίτι της. 'Η αλληλοτία τὸν κληρονόμο του γέρο Σουκάλ τὴν είχε εξαγορεύσει.

'Η πόρτα πίσω της έκλεισε δυνατά, άταίρια.

'Η Εύτυχία άνασῆκωσε τοὺς ώμους της αδιάφορα.

— 'Ωρα της καλή, μουρούρισε. Τὸν σαβανώνουμε μόνοι μας και γλυτώνουμε και τὰ λεφτά. 'Η καλύτερα... Ξέρεις τί λέω, άντρα ; Τὸ που χρειάζεται τὸ σάβανο ; Τὸν τυλίγουμε σ' ένα τσουβάλι και πάει λέοντας. Πεθαμένος άνθρωπος εἶνε, κρέα πέτρα, γιατί να ξοδευόμαστε ; Σύμφωνοι ;

— Σύμφωνοι, αποκρίθηκε ο άντρας τῆς Εύτυχίας κι' ένα ἡλίθο χαμόγελο φώτισε τὸ πρόσωπό του, ένα χαμόγελο ταχυνομίας που ληνοποείται....

ΑΡΜΑΝΔΟΣ ΝΤΕΛΑΜ

'Ο μάριμα-Σουκάλ ψυχομαχούσε, ξαλωμένος στο κρεβάτι του...